

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se
anneli.giorgi.@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Kontroller på väg (SOU 2021:31) (Dnr I2021/01321)

Förvaltningsrätten ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som läggs fram i betänkandet. Förvaltningsrätten har följande synpunkter på området sanktionsväxling inom yrkestrafikområdet.

Förvaltningsrätten är positiv till utredningens förslag att införa sanktionsavgifter för vissa överträdelser begångna av näringsidkare inom yrkestrafiken som ett sätt att minska användningen av straffrätten.

I betänkandet Vad bör straffas? (SOU 2013:38) gjorde straffrättsanvändningsutredningen bedömningen att sanktionsavgifter som styrmedel på yrkestrafikområdet medför bättre genomslagskraft än straff och att sanktionsväxling från straff till avgift generellt bör övervägas – helt eller delvis – för yrkestrafikförfattningarna.

Det kan bl.a. mot den bakgrunden ifrågasättas om utredningens förslag till gränsdragning avseende de områden där sanktionsavgifter föreslagits är tillräckliga. Utredningen konstaterar att flera bestämmelser än dem som utretts skulle kunna vara lämpliga för sanktionsväxling. Förvaltningsrätten delar uppfattningen att utrymme för fler byten av repressiva metoder torde finnas. Det straffrättsliga förfarandet möjliggör i intresset av rättssäkerhet en mer individuell bedömning av varje överträdelse. Förvaltningsrätten vill emellertid framhålla att möjligheten att undgå ansvar på grund av bristande uppsåt är förhållandevis litet, när det är fråga om trafiklagstiftning, även om det givetvis inte är fråga om strikt ansvar. Invändningar exempelvis om att en förare inte tittade på hastighetsmätaren bortser rätten ifrån. Härtill kommer möjligheten att

införa regler om jämkning eller bortfallande av avgift, till exempel vid synnerliga skäl, när regelverket om administrativa sanktionsavgifter reformeras (se 9 kap. 11 § förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.). Måhända vore det sålunda välbetänkt att vidare utreda om inte fler straffrättsliga sanktioner kunde ersättas. Sett till intresset av att avskräcka, är en avgift för ifrågavarande målgrupp inte mindre verkningsfull än en bot.

När det gäller möjligheten till sanktionsväxling av beställaransvar kan utredningens slutsatser ifrågasättas. Transportföretag som utför otillåtna cabotagetransporter påförs sanktionsavgift. Överklaganden av dessa överprövas av Förvaltningsrätten i Falun. Beställare av otillåtna cabotagetransporter drabbas i stället av straffrättsliga sanktioner. Det innebär att samma cabotagetransport kan prövas av såväl förvaltningsdomstol som allmän domstol. För de fall beställaren och transportören är juridiska personer talar såväl rättssäkerhetsskäl som effektivitetsskäl för att en och samma domstol prövar reglerna om cabotagetrafik. Den expertkompetens på området som byggts upp hos Transportstyrelsen samt berörda förvaltningsdomstolar (målen överklagas till Kammarrätten i Sundsvall och Högsta Förvaltningsdomstolen) medför en hög grad av rättssäkerhet, liksom det faktum att sanktionsavgiftens storlek vid sådan samtidig prövning direkt kan anpassas till överträdelsen utan att hänsyn behöver tas till vad allmänna domstolar kommit fram till med allt vad det innebär av olägenheter för den enskilde och för myndigheterna.

Förvaltningsrätten vill avslutningsvis framhålla att mål som avser sanktionsavgifter kan vara både juridiskt och tekniskt komplicerade och därför kräver särskild kompetens, något som vi under många år arbetat fram vid denna domstol. Även om målen således så gott som alltid är omfattande och tidskrävande samt emellanåt mycket komplicerade, bedömer vi utifrån den uppskattade volym extra mål per år som förslaget kan komma att medföra, att denna domstol kan hantera dessa inom ramen för nuvarande medelstillsättning.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Lennart Furufors efter föredragning av rådmannen Anders Lidman.

Lennart Furufors
lagman